

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора наук з державного управління, професора

АНТОНОВОЇ Людмили Володимирівни

на дисертацію **ДМИТРЕНКА Ігоря Анатолійовича** на тему:

«Державне управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я», подану на здобуття ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Особливої актуальності проблема набуває в умовах реформування системи охорони здоров'я України, повномасштабної війни, необхідності забезпечення безперервності медичної допомоги та відновлення медичної інфраструктури. Цифрові технології в цих умовах виконують не лише сервісну, а й стратегічну функцію, забезпечуючи дистанційну взаємодію, обмін медичною інформацією, підтримку управлінських рішень та підвищення стійкості системи охорони здоров'я. МОЗ України наголошує, що цифрова трансформація продовжується навіть в умовах воєнних викликів та супроводжується системною роботою з упорядкування інформаційних систем, реєстрів і процесів.

Актуальність даного дослідження зумовлюється стратегічною орієнтацією України на подальшу модернізацію системи охорони здоров'я. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року передбачає формування ефективної системи, у якій громадяни матимуть доступ до необхідної медичної допомоги, а учасники системи – прозорі та ефективні інструменти для реалізації своїх функцій і впливу на формування політики у сфері охорони здоров'я.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, їх достовірність

Дисертація має високий рівень наукової обґрунтованості, логічну структуру та методологічну послідовність. У роботі простежується чітка система логічного переходу від постановки проблеми та формулювання мети дослідження до визначення завдань, методології та формування практичних рекомендацій і висновків.

Сформульовані в роботі наукові положення ґрунтуються на широкому аналізі сучасного вітчизняного й зарубіжного досвіду сфері публічного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, а також на оцінці практик органів місцевого самоврядування в умовах цифрової трансформації системи охорони здоров'я.

Обґрунтування положень дослідження базується на аналітичному використанні нормативно-правової бази, статистичних матеріалів, наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, інформаційно-аналітичних матеріалів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також результатів практичної діяльності у сфері цифрової трансформації системи охорони здоров'я, що посилює емпіричну достовірність і прикладну значущість роботи.

Наукові висновки логічно випливають із проведеного аналізу, а запропоновані рекомендації носять цілісний, прикладний характер і можуть бути використані як органами державної влади та органами місцевого самоврядування у процесі формування й реалізації державної політики у сфері цифрової

трансформації системи охорони здоров'я.

Новизна основних наукових положень, висновків і рекомендацій

Автором дисертації отримано і винесено на захист вагомні результати щодо подальшого розвитку теоретичних, методологічних і прикладних засад державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

У дисертації уперше запропоновано цілісну концептуальну модель державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що ґрунтується на принципах системності, людиноцентричності, інтеперабельності, відкритості, безпеки та результативності й передбачає узгоджену взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я та інших суб'єктів цифрової трансформації. Такий підхід дозволяє формувати і реалізовувати ефективну державну політику у сфері цифрової трансформації системи охорони здоров'я, забезпечуючи узгодженість стратегічних цілей, управлінських механізмів, інституційних спроможностей і цифрових інструментів.

Удосконалено понятійно-категоріальний апарат дослідження. Зокрема, уточнено та систематизовано зміст базових понять у сфері державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, визначено їх взаємозв'язок і співвідношення, що дозволило сформувати цілісне теоретико-методологічне підґрунтя для дослідження механізмів, інструментів та інституційного забезпечення цифрової трансформації системи охорони здоров'я.

Дістали подальшого розвитку положення щодо інституційного та організаційно-правового забезпечення державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що передбачає удосконалення взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів цифрової трансформації.

Загалом, отримані здобувачем нові наукові результати у сукупності дозволили досягти мети дисертаційного дослідження та вирішити поставлені завдання, що знайшло відображення у системному теоретичному узагальненні та практичних рекомендаціях для органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо вдосконалення державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація Ігоря Анатолійовича Дмитренка на тему: «Євроінтеграційні імперативи державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я» є складовою тематики науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка».

Роль здобувача полягає у здійсненні аналізу сучасних підходів до державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, дослідженні євроінтеграційних імперативів і вітчизняних практик їх реалізації, обґрунтуванні наукових положень та розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я.

Практичне значення та впровадження результатів дослідження

Основні положення, висновки та розробки, викладені в дисертації, мають важливе практичне значення, що дозволить органам державної влади та органам місцевого самоврядування використовувати їх у процесі формування та реалізації державної політики у сфері цифрової трансформації системи охорони

здоров'я, удосконалення організаційно-правових механізмів її забезпечення, стратегічного планування та прийняття управлінських рішень.

Запропоновані у дисертації механізми та інструменти державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я можуть бути використані органами державної влади та органами місцевого самоврядування для забезпечення адаптації національної системи охорони здоров'я до європейських стандартів, посилення інституційної спроможності та ефективної реалізації євроінтеграційних процесів у сфері цифрової трансформації.

Повнота викладення основних наукових результатів в опублікованих працях

Основні наукові результати дисертаційного дослідження Ігоря Анатолійовича Дмитренка знайшли повне і всебічне відображення у його опублікованих працях, що відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора наук з державного управління. Здобувачем опубліковано статті у наукових виданнях, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, статті у науковому виданні іншої держави та тези наукових доповідей. Список зазначених вище праць наведено в дисертації.

У статтях висвітлено ключові положення дослідження, зокрема: теоретико-методологічні засади державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я; євроінтеграційні імперативи та напрями адаптації національної системи охорони здоров'я до європейських стандартів; механізми та інструменти державного управління цифровою трансформацією; інституційне й організаційно-правове забезпечення цифровізації сфери охорони здоров'я; особливості взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування у процесі цифрової трансформації; перспективні напрями вдосконалення публічного управління у відповідній сфері.

Окрім того, результати дослідження було презентовано на міжнародних наукових конференціях, що підтверджує активну наукову комунікацію здобувача із фаховою спільнотою.

Таким чином, наукові результати дисертації отримали належне апробування і підтверджують рівень наукової зрілості здобувача. Кількість та рівень публікацій здобувача відповідає встановленим вимогам МОН України до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора наук й підтверджує представлення основних наукових результатів у наукових публікаціях.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

У дисертаційному дослідженні Ігоря Анатолійовича Дмитренка не виявлено порушення принципів академічної доброчесності. Текст дисертації є самостійною завершеною науковою працею, у якій дотримано вимог щодо належного цитування джерел, посилань на використані наукові праці інших авторів, а також зазначення авторства власних публікацій.

Усі наукові положення, висновки й рекомендації обґрунтовано на основі особистих досліджень здобувача, належним чином апробовано й відображено в опублікованих працях, що підтверджує дотримання етичних норм наукової діяльності.

Таким чином, робота відповідає принципам академічної доброчесності, визначеним Законом України «Про освіту» та Законом України «Про академічну доброчесність», та не містить ознак академічного плагіату,

самоплагіату чи фальсифікації результатів дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації

Незважаючи на високий рівень наукової цілісності і практичну значущість результатів дослідження, окремі положення дисертації Ігоря Анатолійовича Дмитренка потребують уточнення або подальшого розвитку в майбутніх наукових дослідженнях.

1. На наш погляд, окремі аспекти впливу цифрової трансформації на властивості системи охорони здоров'я та процес прийняття державно-управлінських рішень могли б бути розкриті більш детально, зокрема в частині визначення конкретних цифрових інструментів та критеріїв оцінювання їх впливу на якість і результативність управлінських рішень.

2. В розділі 2 визначено, що цифрова трансформація наділяє систему охорони здоров'я новими властивостями, які автором згруповано на властивості-переваги та властивості-загрози (рис. 2.1). Разом із тим, окремі положення щодо групування властивостей системи охорони здоров'я та їх трансформації під впливом цифровізації могли б бути розкриті більш детально. Зокрема, додаткове обґрунтування критеріїв виокремлення властивостей-переваг і властивостей-загроз, а також визначення кількісних чи якісних індикаторів їх оцінювання посилило б прикладну цінність запропонованого підходу.

3. Здобувачем обґрунтовано комплексний підхід до розуміння об'єкта державного управління цифровою трансформацією як триєдиної структури. Разом із тим, окремі положення щодо триєдиної структури об'єкта державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я могли б бути конкретизовані в частині визначення взаємозв'язків між її складовими. На нашу думку, наведення чітких критеріїв оцінювання результативності запропонованої синергії правового, організаційного, інформаційного, кадрового та фінансового механізмів дозволило б посилити практичну спрямованість відповідних положень дисертації.

4. В дисертації визначено передумови для формування цілісної цифрової екосистеми охорони здоров'я в умовах воєнного стану (розділ 3). Разом із тим, визначені передумови могли б бути більш чітко систематизовані за організаційними, нормативно-правовими, технологічними та безпековими ознаками, що дозволило б глибше розкрити вплив воєнних викликів на її формування та подальший розвиток.

5. Досліджуючи питання державного регулювання використання технологій штучного інтелекту в процесі надання медичної допомоги та реалізації медичних послуг, окремі аспекти могли б бути конкретизовані в частині визначення відповідних регуляторних інструментів, розподілу відповідальності між суб'єктами та забезпечення безпечності й прозорості використання ШІ під час надання медичних послуг. Зокрема, доцільним було б чіткіше визначити механізми державного регулювання застосування технологій штучного інтелекту, розмежувати відповідальність між розробниками цифрових рішень, закладами охорони здоров'я та медичними працівниками, а також конкретизувати вимоги щодо захисту персональних даних, прозорості алгоритмів, оцінювання ризиків і контролю за якістю рішень, прийнятих із використанням ШІ. Це дозволило б посилити практичну спрямованість відповідних положень дисертації.

Зазначені зауваження мають конструктивний і дискусійний характер.

Вони не знижують наукової новизни і загальної цінності дослідження, а натомість окреслюють напрями для подальшого наукового поглиблення тематики та адаптації напрацьованої моделі до ширшого кола практичних застосувань.

Загальний висновок

Дисертація Дмитренка Ігоря Анатолійовича на тему: «Державне управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я» є самостійним завершеним науковим дослідженням, яке присвячене актуальній проблематиці теоретичного обґрунтування та розроблення науково-практичних засад удосконалення державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я в умовах сучасних суспільних викликів, цифровізації та інституційних змін. У роботі сформовано комплексний підхід до аналізу, моделювання та вдосконалення механізмів розвитку державного управління цифровою трансформацією системи охорони здоров'я, що передбачає взаємопов'язане застосування нормативно-правових, організаційних, інституційних, інформаційно-аналітичних, кадрових та фінансово-економічних інструментів.

Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття ступеня доктора наук за спеціальністю 25.00.02 «Механізми державного управління», а саме: вона виконана на актуальну тему, сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та мають практичну значущість.

Виходячи з вищевикладеного дисертація відповідає спеціальності 25.00.02 «Механізми державного управління» та вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а її автор Ігор Анатолійович Дмитренко заслуговує на присудження ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 «Механізми державного управління».

Доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри обліку і аудиту
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

Людмила АНТОНОВА

Підпис Антонової Л.В. засвідчую
Вчений секретар
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили

Вікторія ЧОРНА